

 UNIVERSITY OF
 GOTHENBURG

Nätmobbing

-Vad gör barn och ungdomar på internet?

Leg. Psykolog & Doktorand
Sofia Berne

Nätmobbing

Definition:

En person är nätmobbad när han eller hon, flera gånger blir utsatt för elaka handlingar på nätet. Personen kan inte försvara sig själv. Det är inte nätmobbing när det sker på skoj eller skämt.

Kriterier:

- negativt eller elakt beteende,
- i en relation som präglas av en obalans i styrkeförhållandet mellan parterna,
- som upprepas och pågår en viss tid

Nätmobbing

Typen

Nätmobbing sker med modern teknik framförallt via Internet.

- Bilder och film om läggs ut på internet
- Text
- Utesluten ur gruppen
- Någon utger sig för att vara någon annan
- Facebookgrupper-`Vi som hatar Stina Johansson`
- Hot

”Gammalt vin i en ny flaska”

Nätmobbing skiljer sig från annan mobbing

- Ingen fristad
- Anonymitet/Oklart för den som utsätts vem förövaren är
- Spridningen av mobbningen svår att överblicka
- Vuxna har lite insyn

Nätmobbing skiljer sig från annan mobbing

- Teknisk expertis
- Förövaren ser inte offrets reaktion
- Förövarens status
- Oklart för den som utsätts vilka åskådarna är

Bikupa

- Vad har jag sagt?
- Vad tycker ni om det?
- Frågor och funderingar?

Fokusgrupper

- Årskurs 6 & 9
- Tre skolor i Göteborgsområdet
- 8 fokusgrupper; 48 elever

Studie: Cybermobbing-2010

- 21 skolor i Göteborgsområdet
- Årskurs 4, 6 & 9
- 1404 elever

Hur ofta använder elever internet

- 59 % använder internet varje dag
- 90 % använder internet några gånger i veckan

Vad gör de på internet

Internetkategori

Internetkategori	Frekvenser
Spel	80 %
Kommunikation	60 %
Sökmotor	30 %
Media	7 %
Skolrelaterat	7 %
Musik	4 %
Handelsplatser	4 %
Sport	2 %
Övrigt	3 %
Utseendefixerade sidor	21 %*
Åldersgräns > 10 år	91 %
Villkorad åldersgräns > 10 år	61 %
Ovillkorad åldersgräns > 10 år	73 %

Vad gör de på internet

Sociala nätverk

- 57 % i 4:e klass använder åtminstone ett socialt nätverk
- De vanligaste sociala nätverken är:
 - Communities (51%)
 - Facebook (49%)
 - Chatt (14%)
 - MSN (14%)
 - Bildagboken (4%),
 - Kamratposten (1%)
 - Blogg (2%)

Vad gör de på internet

Åldersgräns

- 73 % är inne på sidor som de åldersmässigt är för unga för att vara inne på:
 - Facebook
 - Youtube
 - Google
 - Våldsamma spel
 - Sociala spel

Utsatta för nätmobbing

Internationellt

- Systematisk metaanalys visar att 0.9-70 % har varit offer/förövare för nätmobbing (Berne et al., 2013)
- Ålder; krökt samband med topp vid 12-14 års ålder (Tokunaga, 2010)
- Inga systematiska skillnader mellan könen (Tokunaga, 2010)

Utsatta för nätmobbing

Sverige

- Studie av Skolverket visar att 1 % är nätmobbade
- EU KIDS ONLINE visar att :
 - 9 % är mobbade via internet
 - 6 % är mobbade via mobilen

Utsatta för nätmobbing

Göteborg

	Årskull 4	Årskull 6	Årskull 9
Någon gång	12.3 %*	6.5 %	6.1 %
Två eller tre gånger per månad	1.2 %	1.0 %	0.5 %
En gång per vecka	2.4 %	0.3 %	0.5 %
Flera gånger per vecka	0 %	0 %	1.7 %
Total: Ja någon av frekvenserna	15.9 %*	7.8 %	8.8 %

*Det fanns köns och åldersskillnader

De som utsätter andra för nätmobbing

Göteborg

	Årskull 4	Årskull 6	Årskull 9
Någon gång	4.2 %	3.7 %	8.7 %
Två eller tre gånger per månad	0.3 %	0.3 %	1.5 %
En gång per vecka	0.3 %	0 %	0.7 %
Flera gånger per vecka	0 %	0.5 %	2.9 %
Total: Ja någon av frekvenserna	4.8 %	4.5 %	13.8 %*

*Det fanns åldersskillnader

Vilka är förövare?

Det är på många sätt lättare att vara förövare på nätet:

- Man ser inte den andres reaktion
- Man kan vara anonym
- Ojämlighet i styrka behövs inte
- Mindre ånger än annan mobbing

(Slonje, Smith, & Frisén, 2012)

Bikupa

- Vad har jag sagt?
- Vad tycker ni om det?
- Frågor och funderingar?

Fokusgrupper

- Tror du det är lättare att bete sig aggressivt eller göra opassande saker via mobiltelefonen eller Internet gentemot andra?
- Om det är så att man betar sig annorlunda gentemot varandra över mobil och Internet, varför blir det så tror ni?

Aggressiv ton på nätet

- Osynlighet
- Missförstånd
- Status & makt på nätet
- Hämnad

Aggressiv ton på nätet

- Osynlighet

Aggressiv ton på nätet

- Missförstånd

Aggressiv ton på nätet

- Status & makt på nätet

Aggressiv ton på nätet

- Hämnd

Aggressiv ton på nätet

- Elever i årskurs 6 & 9
- Frågeformulär, 797 elever

Tror du det är lättare att bete sig aggressivt eller göra elaka saker gentemot andra via nätet och mobilen än ansikte mot ansikte?

	Årskurs 6	Årskurs 9
Ja	63 %	84 %
Nej	16 %	9 %
Vet inte	20 %	8 %

Aggressiv ton på nätet

- Vad tror du det är som gör det lättare att bete sig aggressivt eller göra elaka saker mot andra via nätet och mobilen än ansikte mot ansikte?
- 59 % svarade osynlighet
- 35 % svarade missförstånd
- 30 % svarade status och makt
- 28 % svarade hämnd

Bikupa

- Vad har jag sagt?
- Vad tycker ni om det?
- Frågor och funderingar?

Problem efter att ha blivit nätmobbad

- Problem i skolan; sämre studieresultat, skolkar mer
- Psykosociala problem; ångest, låg självkänsla, depression
- Familjerelationer påverkas negativt

Nätmobbing

Kropp & utseende

- Finns det ett samband mellan nätmobbing och kroppsutfattning?
- Hur många elever är utsatta för utseenderelaterad nätmobbing?
- Tycker elever att nätmobbing handlar om offrets utseende? Finns det några könsskillnader?
- Är elever som använder sociala nätverk mer missnöjda med sin kropp och sitt utseende än de som inte gör det?

Utsatta för utseenderelaterad nätmobbing

	Årskurs 4	Årskurs 6	Årskurs 9
Någon gång eller oftare	11, 9 %	13, 1 %	21, 7 %

Vanligt att nätmobbing gäller offrets utseende

	Årskurs 6	Årskurs 9
	Ofta eller alltid	Ofta eller alltid
Flickor mobbade av flickor	63, 5 %	51, 7 %
Flickor mobbade av pojkar	37, 9 %	53, 1 %
Pojkar mobbade av pojkar	26, 3 %	29, 8 %
Pojkar mobbade av flickor	18, 7 %	29, 4 %

Nätmobbing och Kroppsutfattning

- 10-15 åringar som är utsatta för mobbing har sämre kroppsutfattning
- De är mer missnöjda med:
 - utseendet
 - vikten
- Det finns könsskillnader:
 - flickor som är utsatta var mer missnöjda med utseendet än pojkar som var utsatta

Konsekvenser av kroppsmissnöje

- Ätstörningsproblematik
- Depression
- Ängest och oro
- Sämre sexuellt fungerande
- Överträningsproblematik
- Kroppsförändrande beteenden
- Body Dysmorphic Disorders (BDD)

Sociala nätverk och Kroppsutfattning

- Flickor (10 år) som är inne på sociala nätverk är mer missnöjda med utseendet än flickor som inte är inne på sociala nätverk
- Pojkar (10 år) som är inne på sociala nätverk är mer nöjda med vad de tror andra tänker om deras utseende än pojkar som inte är inne på sociala nätverk.

Negativa kommentarer om kropp & utseende

- Sociala nätverk:
 - Facebook
 - Instagram
 - Twitter
 - Chatter
 - Bloggar
- Negativa kommentarer om:
 - Vikt
 - Kläder
 - Make-up
 - Ansiktet

Vad gör elever för att få stopp på nätmobbning Internationellt

- Olika tekniska lösningar vanligast
- Passiva strategier är vanligt
- Berätta för kompisar är vanligt
- Ovanligt att berätta för vuxna

Vad gör elever för att få stopp på nätmobbning Göteborg

- Elever i årskurs 6 & 9
- Öppen fråga i frågeformulär, 729 elever
- Hur skulle du göra om du blev nätmobbad för att få stopp på det?

Vad gör elever för att få stopp på nätmobbning Göteborg

- Berätta för vuxna vanligaste förslaget, speciellt föräldrar (40%) och lärare (20%)
- Ovanligt förslag i internationella studier med äldre barn. Där är olika tekniska lösningar vanligast

Vad gör elever för att få stopp på nätmobbning Göteborg

- Konfrontation näst vanligaste förslaget (26%)
- Ignorera tredje vanligaste förslaget (17%)

Vad gör elever för att få stopp på nätmobbning Göteborg

- Ovanligare förslag:
 - Berätta för en kompis (3%)
 - Rapportera (6%)
 - Tekniska lösningar (7%)
 - Vet inte (7%)

Vad gör elever för att få stopp på nätmobbning
Ålderskillnader

- Berätta för vuxna föreslås oftare av yngre barn än äldre barn
- Berätta för kompisar föreslås oftare av äldre barn än yngre barn
- Viktig kunskap vid utformandet av prevention och interventionsåtgärder

Vad gör elever för att få stopp på nätmobbning
Könskillnader

- Berätta för någon föreslås oftare av flickor än pojkar
- Att hämnas, genom att mobba tillbaka traditionellt föreslås oftare av pojkar än flickor
- Kan bero på genus-roller, flickor socialiseras in i att tala mer om sina känslor och inte använda fysiskt våld

♀ ♂

Vad gör elever för att få stopp på nätmobbning
Skillnader emellan utsatta elever och inte utsatta elever

- Konfrontation i forumet där nätmobbningen sker föreslås oftare av utsatta elever än av elever som inte är utsatta
- De som utsatts angav mer sällan förslaget att berätta för vuxna, trots att majoriteten av dem berättat
- Är utsatta elever rädda för att få restriktioner gällande datoranvändning om de berättar?

Bikupa

- Vad har jag sagt?
- Vad tycker ni om det?
- Frågor och funderingar?

Om man drabbas

- Prata med någon vuxen
- Prata med någon på skolan

Om man drabbas

- Det finns två lagar som ska skydda från kränkningar, diskriminering och trakasserier i skolan. Skollagen (6 kapitlet) och Diskrimineringslagen
- Det är Barn och elevombudsmannen BEO och Diskrimineringsombudsmannen som kontrollerar att lagarna följs

Om man drabbas

- Polisanmäla
 - grovt förtal - olagliga kränkningar förtal
 - olaga hot

Hur gör vi kränkningar på nätet och via mobilen till vårt gemensamma ansvar?

Gemensamt ansvar

- Föräldrar
- Skola
- Ansvariga för sajter
- Övriga aktörer för barn & ungdomar

Vad kan skolan göra?

- Ungas röst
- Unik position och en viktig roll för att ta itu med nätmobbning
- Äldre elever kan vägleda yngre elever

Vad är inte skolans bord?

- Nätmobbning som sker mellan personer som inte går i samma skola
- Bevaka det som händer på Internet

Vad kan föräldrar göra?

- Mindre naiv användning av de nya sociala medierna
- Många vuxna lastar över ansvaret på de unga själva, prata med barnen istället
- Att be ett barn sluta använda internet är som att be ett barn sluta vara med på rasten

Nätet – positivt för unga

- Ungdomar använder Internet framförallt för att socialisera. Vuxna framförallt för att hitta specifik information
- Mötesplats för likasinnade
- Internet ger fantastiska möjligheter när det gäller identitetsarbetet. Man kan på nätet testa sina åsikter, lära sig att diskutera och argumentera för det man tror på

Bikupa

- Vad har jag sagt?
- Vad tycker ni om det?
- Frågor och funderingar?

Kontaktuppgifter:

Email: sofia.berne@psy.gu.se

Telefonnummer: 031-786 16 62